

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעהיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	סיפורת (מעשה חכמים וסיפור קצר)	—	(20×1)	—	20 נקודות
פרק שני	—	יצירות מאת עגנון, דרמה	—	(30×1)	—	30 נקודות
פרק שלישי	—	קריאה מונחית	—	(20×1)	—	20 נקודות
פרק רביעי	—	שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק,				
		השירה העברית במאה ה־20)	—	(15×2)	—	30 נקודות
		סך הכול	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.

ד. הוראות מיוחדות: (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים וסיפור קצר) (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-3.

מעשה חכמים

1. קרא את מעשה החכמים על הלל הזקן שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

אָמְרוּ עָלָיו עַל הַלֵּל הַזָּקֵן, שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה עוֹשֶׂה וּמַשְׁתַּכֵּר בְּטָרְפָּעִיק.
 חָצִיו הָיָה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְחָצִיו לְפָרְנֶסְתּוֹ וּלְפָרְנֶסֶת אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ.
 פַּעַם אַחַת לֹא מָצָא לְהַשְׁתַּכֵּר וְלֹא הִנָּחוּ שׁוֹמְרֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהַכְפִּיֵּס;
 עָלָה וְנִתְּלָה וַיֵּשֶׁב עַל פִּי אַרְבָּה, כְּדִי שִׁישְׁמַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִפִּי שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן.
 אָמְרוּ: אוֹתוֹ הַיּוֹם עָרַב שַׁבָּת הָיָה, וּתְקוּפַת טַבַּת הָיְתָה, וַיֵּרֶד עָלָיו שֶׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם.
 כְּשֶׁעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר אָמַר לוֹ שְׁמַעְיָה לְאַבְטָלְיוֹן:
 אַבְטָלְיוֹן אָחִי, בְּכָל יוֹם הַבַּיִת מְאִיר וְהַיּוֹם אָפֵל, שָׁמָּה יוֹם מְעַנָּן הוּא?
 הִצִּיצוּ עֵינֵיהֶן וְרָאוּ דְמוּת אָדָם בְּאַרְבָּה.
 עָלוּ וּמָצְאוּ עָלָיו רוֹם שְׁלֹשׁ אַמּוֹת שֶׁלֶג.
 פָּרְקוּהוּ וְהִרְחִיצוּהוּ וְסָכוּהוּ וְהוֹשִׁיבוּהוּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה.
 אָמְרוּ: רָאוּ זֶה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת.

הצג שלושה ניגודים במעשה חכמים זה, והסבר את תרומתם לבניית משמעותו.

סיפור קצר

2. כינורו של רוטשילד / אנטון צ'כוב

לפניך קטע מן הסיפור "כינורו של רוטשילד" ובו מתוארות הזיותיו של יעקב, לקראת סיום הסיפור.
קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

בשעות הערב והלילה דמדמם יעקב הזיות, ולנגד עיניו חלפו התינוקות, הערבה, הדגים, האווזים השחוטים, מארפה [...] ופניו החיוורות העלובות של רוטשילד [...]. הוא התהפך מצד אל צד. כחמש פעמים נטרד ממשכבו ופנה לנגן קמעה בכינורו.

מה אפשר ללמוד על דמותו של יעקב מהזכרת התינוקות בקטע זה? הסבר והדגם את דבריך.
תאר שני קטעים נוספים שבהם התינוקות מוזכרת בסיפור, והסבר מה אפשר ללמוד על דמותו של יעקב מכל אחד מן הקטעים שתיארת.

3. סיפור קצר עברי

ביצירות רבות קונפליקט חיצוני או קונפליקט פנימי הם אמצעים לעיצוב דמויות.
הצג את הקונפליקט שדמות מרכזית בסיפור קצר עברי שלמדת מתמודדת עימו, והסבר מה אפשר ללמוד על דמות זו מקונפליקט זה.

פרק שני — יצירות מאת עגנון, דרמה (30 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-11.

יצירות מאת עגנון**4. תהלה**

ענה על שני הסעיפים א-ב שלפניך.

א. המספר שואל את תהלה מדוע היא נעשתה עצובה פתאום, ומדוע לאחר מכן היא נעשתה שוב שמחה.

לפניך קטע ובו תשובתה של תהלה. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

[...] כל מעשיו של אדם קצובין לו משעת לידתו ועד למיתתו, ואפילו כמה פעמים יאמר אדם תהלים. אבל הבחירה היא בידו, כמה מזמורים יאמר בכל יום. [...] אני מנהג עשיתי לי לומר בכל יום יום אחד. היום נמשכתי אחר המזמורים ואמרת שני ימים. כיוון שהרגשתי בדבר נעשיתי עצובה, שמא מיותרת אני בעולם ומבקשים להיפטר ממני וזירזוני להשלים חוקי [...], והרי טוב להודות לה', ואם אני מתה איני יכולה לומר אפילו מזמור אחד [...]. ראה הקדוש ברוך הוא בצערי והפליא חסדו עימי לדעת שכך רצונו יתברך. ואם חפץ השם להמיתני מה אני שאתעצב. מיד הסיר אלוקים את יגוני מאיתי. ברוך הוא וברוך שמו.

על פי קטע זה, הסבר את תפיסת העולם של תהלה בנוגע לקשר בין האדם לבין בוראו, והבא מן הנובלה דוגמה נוספת שבה תפיסת עולם זו באה לידי ביטוי (בתשובתך אל תכתוב על סיום הנובלה). (20 נקודות)

ב. לאחר שתהלה עונה על שאלת המספר את התשובה שקראת בקטע שבסעיף א, המספר אומר:

הצצתי עליה והרהרתי, מהיכן באים לידי הכנעה שכזו.

לדעתך, האם ההכנעה של תהלה באה לידי ביטוי גם לקראת מותה? נמק והדגם את דבריך. (10 נקודות)

5. והיה העקוב למישור

בפרק השני בנובלה "והיה העקוב למישור" המספר אומר:

ומנשה חיים מצא חן בעיני אלוהים ואדם.

את דברי המספר אפשר להבין כפשוטם ואפשר להביןם כדברים שנאמרו באירוניה.

הסבר כל אחת מן האפשרויות האלה. בסס את דבריך על הקשרים של מנשה חיים עם הסובבים אותו ועל סיום עלילת הנובלה.

6. סיפור פשוט

ענה על שני הסעיפים א-ב שלפניך.

א. ברומאן זה יש אנלוגיה בין הירשל לבין דודו. לפניך קטע ובו דברים שהירשל אומר למינה בנוגע לדודו. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

אומר אני דודי שפוי בדעתו היה ועשה עצמו שוטה, שאילו נהג ככריא היה אביו [...] משיאו אישה שאינו אוהבה והיה מקפח כל ימיו עימה ומעמיד תולדות אנינות [ילדים רכרוכיים, עצובים] ונושא ונותן ומרוויח ומעשיר והבריות חולקין לו כבוד. אם למראית עין הרי טוב, ואם לעצם הדבר אומר אני אוי ליבו היה חלל בקרבו.

על פי קטע זה, מהו ההסבר של הירשל לשיגעון של דודו? מה אפשר ללמוד מן הדברים שהירשל אומר בנוגע לדודו על מצבו הנפשי של הירשל? הסבר והדגם את דבריך. (15 נקודות)

ב. האם מצבו של הירשל לאחר שנרפא מן השיגעון מעיד על הוויתור שלו על המרד בחברה? הסבר והדגם את דבריך. (15 נקודות)

דרמה**7. ילדי הצל / בן-ציון תומר**

לפניך קטע מדיאלוג בין נורית לבין יורם. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

נורית (בנוגע למוכר הבלונים): אלה נעלבים כל כך מהר.

יורם: לכל אחד מהם 20 קילו T.N.T [חומר נפץ] בלב.

הסבר את דבריו של יורם. בסס את תשובתך על קורותיהן ועל התנהגותן של שלוש מן הדמויות במחזה.

8. אנטיגונה / סופוקלס

לפניך קטע ובו דברים שקראון אומר לאנטיגונה אחרי שנתפסה קוברת את פוליניקס. קרא את הקטע, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

דעי לך / אופי עקשני מדי / הוא הראשון להתפרק / והברזל החזק ביותר, המחושל באש ומתקשה / נוטה לרוב, את עוד תראי, / להיסדק ולהישבר.

א. האם דברים אלה תואמים (במלואם או בחלקם) את האופי של אנטיגונה ואת התנהגותה לאורך עלילת המחזה? הסבר והדגם את דבריך. (15 נקודות)

ב. יש הטוענים שדברים אלה של קראון מתארים למעשה את דמותו שלו ואת קורותיו בטרגדיה.

האם אתה מסכים עם טענה זו? נמק והדגם את דבריך. (15 נקודות)

9. בית בובות / הנריק איבסן

לפניך קטע ובו דרשיח בין הלמר לנורה. קרא את הקטע, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

הלמר: (מחדרו) האם העפרונית מציצת לה שם?

נורה: (תוך כדי פתיחת חבילות אחדות) כן, זאת היא!

הלמר: האם הסנאית מקפצת לה שם?

נורה: כן!

הלמר: ומתי חזרה הסנאית שלי הביתה?

נורה: ממש לפני רגע (נורה תוחבת את שקית המקרוני לכיסה, ומוחה את פיה) בוא הנה, טורולד, תראה מה קניתי.

הלמר: לא להפריע! (לאחר רגע פותח את הדלת, ומציץ פנימה, עטו בידו) קניתי, את אומרת? את כל זה? האם הבזבזנית הקטנה שוב יצאה לפזר כסף?

א. מה אפשר ללמוד מן הדרשיח שלפניך בנוגע למערכת היחסים של הלמר ונורה? הסבר את דבריך, והבא מן המחזה דוגמה נוספת למערכת יחסים זו. (17 נקודות)

ב. תאר את השינוי שחל במערכת היחסים של הלמר ונורה, והסבר מה גרם לשינוי זה. (13 נקודות)

10. אויב העם / הנריק איבסן

ענה על שני הסעיפים א-ב שלפניך.

א. תאר את סיום המחזה "אויב העם", וכתוב אם הוא אופטימי או פסימי, או שמא יש בו גם אופטימיות וגם פסימיות. הסבר והדגם את דבריך. (20 נקודות)

ב. האם לדעתך סיום המחזה הוא מפתיע או צפוי? נמק את דבריך. (10 נקודות)

11. ביקור הגברת הזקנה / פרידריך דירנמט

ענה על שני הסעיפים א-ב שלפניך.

בעלילת המחזה "ביקור הגברת הזקנה" הסדר החברתי והסדר המשפחתי מופרים.

א. תאר והסבר כיצד הפרת הסדר החברתי והפרת הסדר המשפחתי באות לידי ביטוי בעלילת המחזה. בסס את דבריך על ארבע דוגמאות מן המחזה. (18 נקודות)

ב. האם בסיום המחזה חל תיקון, והסדר שב על כנו? נמק את דבריך. (12 נקודות)

פרק שלישי – קריאה מונחית (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 12-17.

מישהו לרוץ אתו / דויד גרוסמן

12. לפניך קטע הלקוח מסיום הרומאן "מישהו לרוץ אתו". קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

השוטרים ניגשו והסתכלו קצת בתוך המערה, ניסו להבין מה התרחש שם. הסגן ניצב שאל את תמר כמה שאלות [...] "ואם לא היית מצליחה?" שאל לבסוף בקולו חסר הגוון, "הרי את מבינה שכל הסיכויים היו נגדך, מה היית עושה אז?" "הייתי מצליחה", אמרה תמר, "פשוט לא הייתה לי ברירה".

מה אפשר ללמוד מדבריה של תמר על דמותה? הסבר והדגם כיצד תכונותיה המשתמעות מן הקטע באות לידי ביטוי ברומאן.

13. הכלבה דינקה היא אחת מן הגיבורים ברומאן.

תאר אותה, והסבר את תפקידיה ברומאן. הדגם את דברך.

בואי הרוח / חיים סבתו

14. על פי רומאן זה, תאר את ילדותו של פרקש, והסבר כיצד ילדות זו מעצבת את דמותו כאדם מבוגר.

15. הרומאן "בואי הרוח" מגולל סיפור משתי נקודות מבט: נקודת מבט של ילד ונקודת מבט של אדם מבוגר.

כיצד באות לידי ביטוי ברומאן שתי נקודות המבט האלה? הסבר את תפקידן בבניית משמעות הרומאן.

אל תיגע בזמיר / נל הרפר לי

16. הצג שלושה מן האירועים ברומאן, והסבר מהי הביקורת על החברה המשתמעת מתיאור אירועים אלה.

17. סקאוט שואלת את אטיקוס מדוע הוא מגן על טום רובינסון, אף כי הוא יודע שטום לא ינצח במשפט.

על כך אטיקוס עונה:

גם אם לא נצליח בקרב אפילו בעוד מאה שנה, זאת לא סיבה לא לנסות.

א. הסבר והדגם כיצד דבריו של אטיקוס משקפים את דמותו, כפי שהיא מצטיירת ברומאן. (12 נקודות)

ב. האם, לדעתך, דבריו של אטיקוס רלוונטיים למאבקים חברתיים בני ימינו? נמק והדגם את דברך.

(8 נקודות)

פרק רביעי — שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, השירה העברית במאה ה־20)

(30 נקודות)

שים לב: בפרק זה (שאלות 18-25), עליך לענות על שתי שאלות:

על שאלה אחת משירת ימי הביניים או משירת ביאליק (שאלות 18-20) ועל שאלה אחת מן השירה העברית במאה ה־20 (שאלות 21-25).

(לכל שאלה — 15 נקודות; סך הכול — 30 נקודות)

שירת ימי הביניים ושירת ביאליק

ענה על אחת מן השאלות 18-20.

שירת ימי הביניים

18. קרא את הפיוט שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

אהבת הדסה / שלום שבזי

אהבת הדסה על לבבי נקשרה / ואני בתוך גולה פעמי צוללים.
 לו יש רשות לי אעלה אתחברה / תוך שערי ציון אשר הם נהללים.
 שחרית וערבית בת נדיבים אזכרה / לבי ורעיוני בחשק נבהלים.
 בנעים זמירות מנדוד אתעוררה / ואני ורעייתי ברנה צוהלים.
 בינו עדת קדש בשירה חברה / חתן והפלה בחפה נכללים.
 זה יום שמחות לאימה יקרה / כי היא ודודה חן וחסד גומלים.
 יחדו אלי שלחן וכוס דודי קרא / זמן שרידינו וכל הנסגלים.
 מכוס ישועות אשמחה ואזמרה / אוציא לכל סודי ואשיב שואלים.
 שם טוב למשכילים בדעת ישרה / כי הם עלי יצרם בודאי משלים.
 תאות לבכם לעשות טוב גברה / יעלו לגן עדן וחיים נוחלים.
 אהבת יחידתי לטוב א-ל נהרה / ברוך שהוא נותן שכר כל פועלים.
 שלום כנהר לעדתי ינהרה / זקן וגם בחור וכל העוללים.

מהו הרעיון המרכזי בשיר "אהבת הדסה"? הסבר כיצד שתיים מדרכי העיצוב בשיר זה מסייעות לבטא את הרעיון המרכזי בו.

19. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

יְשֵׁנָה בְּחִיק יְלָדוֹת / יהודה הלוי

יְשֵׁנָה בְּחִיק יְלָדוֹת, לְמַתִּי תִשְׁכְּבִי! / דְּעִי כִּי נְעוּרִים כְּנַעֲרֹת נִנְעָרוּ!
הֲלָעַד יָמֵי הַשְׁחָרוֹת? קוּמִי צְאִי, / רְאִי מְלֹאכִי שְׂיִבָּה בְּמוֹסָר שְׁחָרוֹ,
וְהַתְנַעֲרִי מִן הַזָּמָן, כְּצַפְרִים / אֲשֶׁר מְרַסִּיסִי לִילָה יִתְנַעֲרוּ.
דְּאִי כְּדָרוֹר לְמִצָּא דָּרוֹר מִמַּעַלָּךְ / וּמִתּוֹלְדוֹת יָמִים כְּיָמִים יִסְעָרוּ.
הִי אַחֲרֵי מְלֶכֶךְ מְרַדְּפָתָהּ, בְּסוֹד / נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל טוֹב ה' נִהְרוּ!

פרש את הבית הרביעי בשיר, והסבר את תרומתו להבנת תפיסת העולם של הדובר בשיר.

בתשובתך ציין גם שניים מן האמצעים האומנותיים בבית זה, והסבר אותם.

שירת ביאליק

20. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

הכניסיני תחת כנפך / חיים נחמן ביאליק

- בית 1
הכניסיני תחת כנפך,
והיי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קן־תפלותי הנדחות.
- בית 2
ובעת רחמים, בִּיר־השמשות,
שחי ואגל לך סוד יסורי:
אומרים, יש בעולם נעורים –
היכן נעורי?
- בית 3
ועוד רז אחד לך אתודה:
נפשי ושרפה בלהבה;
אומרים, אהבה יש בעולם –
מה־זאת אהבה?
- בית 4
הפוככים רמו אותי,
הִיָּה חלום – אף גם הוא עבר;
עתה אין לי כלום בעולם –
אין לי דבר.
- בית 5
הכניסיני תחת כנפך,
והיי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קן־תפלותי הנדחות.

על פי השיר כולו, תאר את המצב הרגשי של הדובר, והסבר שתיים מדרכי העיצוב שבאמצעותן הוא מבטא את מצבו.

השירה העברית במאה ה־20

ענה על אחת מן השאלות 21-25.

21. אדם מול בוראו

קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

יוֹשְׁבֵי בֵּיתְךָ / איתמר יעוז־קסט

בית 1
בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ
רְצִיתִי לְשַׁבֵּת,
אךְ בֵּיתְךָ יוֹשֵׁב בְּתוֹכִי,

בית 2
וְאוֹלָם
אֲנִי רַק כָּעֵת הַגָּעֲתִי
לָעֵת כִּי סוֹגְרִים כְּבֹר אֶת הַשַּׁעַר
כְּמַעֲשֵׂה לְוִיִּם בִּימֵי־קֶדֶם
כְּתֹם קָרְבֵן הַמִּנְחָה,

בית 3
וְכָעֵת
אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ
מָה עָלַי לְבַקֵּשׁ?

בית 4
אִם כֵּן,
מָה לִּי אֲבַקֵּשׁ
בְּשַׁעַת בֵּין־עַרְבִים זֶה
לְבַד מִמַּחְשְׁבוֹת עַל־אוֹדוֹתֶיךָ,

בית 5
בְּעוֹד צֶלֶךְ
כְּרוֹךְ עַל יַד־יְמִינִי
וּמִטְלִטֵל בְּתוֹכִי בֵּית: בְּלִי קִירוֹת, בְּלִי חִלּוֹנוֹת וְדֹלָת.

א. בבית השלישי בשיר הדובר שואל: וְכָעֵת / אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ / מָה עָלַי לְבַקֵּשׁ?

האם יש בשיר מענה על שאלה זו? נמק והדגם את דבריך. (10 נקודות)

ב. תאר את הקשר בין האדם לבין בוראו בשיר נוסף שלמדת בנושא אדם מול בוראו. (5 נקודות)

22. שירים בצל השואה

קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

היער השחור או לאן נעלמו הילדים / אסתר אטינגר

היער השחור הוא ירק
עציו זקופים, ישרים כסרגלים
חפים מרבב.
לעתים אפשר לשמע אותם מרגלים.

היער השחור הוא ירק מבחוץ
ושחור מבפנים.
מרבב קסמים,
פרות אדמים, פטריות,
אגדות, גמדים, מכשפות, פיות.
ילד וילדה תועים בתוכו.

היער השחור מסתיר
יותר ממה שהוא מגלה,
הן זה טיבו של יער,
מכסה לרעים ולטובים
והיא תהלתו –
ילד וילדה תועים בתוכו.

בחלפי על פניו, בין עציו הזקופים, הרמים
המרעישים בנימוס, אני שואלת לאן נעלמו
הילדים
והאם הפכו עורם חיתו יער?
ומי הוא זה שהסתתר בין הענפים
חופר מחלה בינות שרשים ושרכים
אוחז לב מפפר, מקשיב
אל היורים.

א. תאר את היער השחור, והסבר את תפקידו בבניית משמעות השיר. (10 נקודות)

ב. בחר באמצעי אומנותי משיר נוסף שלמדת בנושא "שירים בצל השואה", והסבר את התרומה של האמצעי האומנותי שבחרת לביטוי נושא השואה. (5 נקודות)

זוגיות

23. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ פֹּה / זלדה

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ פֹּה
וּמִבְטָד הַחוּם מִגֹּן עָלִי
וּמִחֲשֻׁבוֹתֵינוּ נוֹגְעוֹת
פֶּתַע
כָּנֶף אֶל כָּנֶף.

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ עֹמְדִי
בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים הַחוֹלְפִים
הָיוּ הַקִּירוֹת בְּגִיבַת קְשִׁישִׁים
שֶׁסָּפְרוּ מַעֲשִׂיּוֹת עֲתִיקוֹת
בְּעֶרֶב
כְּאֶשֶׁר שָׁתִינוּ תֵּה.

עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת אֵינָם מַחֲסֶה
הֵם הִסְתַּגְּרוּ בְּשִׁתְּיָקָתָם
וְלֹא יִשְׁגִּיחוּ בְּנַפְלִי
עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת סִיד וּמָלֵט
יְסוּד זָר
חֶמֶר לֹא עוֹנָה כְּמוֹת.

א. תאר את הניגוד המרכזי בשיר, והסבר את התפקיד של ניגוד זה בבניית המשמעות של השיר. (10 נקודות)

ב. בחר באמצעי אומנותי משיר נוסף שלמדת בנושא "זוגיות", והסבר את התרומה של האמצעי האומנותי שבחרת לעיצוב הזוגיות המתוארת בשיר. (5 נקודות)

אדם וזהותו

24. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

פגומים / ארז ביטון

על סף חצי בית בארץ ישראל
עמד אבי
מצביע לצדדים ואומר:
בהריסות האלה
נבנה פעם מטבח
לבשל בו זנב לויתן
ושור הבר,
ובהריסות האלה
נקים פנת תפלה
למצא מקום
למקדש מעט.
אבי נשאר בסף
ואני כל ימי
מצבי פגומים
אל לב השמים.

א. תאר את דמות האב בשיר, והסבר כיצד שניים מן האמצעים האומנותיים בשיר מסייעים לעיצוב דמותו.

(10 נקודות)

ב. כיצד הנושא "אדם וזהותו" בא לידי ביטוי בשיר נוסף שלמדת בנושא זה? הסבר את דבריך. (5 נקודות)

במשפחה

25. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

נסח / בן ציון תומר

בית 1 אָבִי בָּאֶבֶן אֶת חַיִּי חָקַק.
אֲנִי בְרוּחַ.
אָבִי רָהֵט בֵּיתוֹ בְּצַבֵּעַ חֵם וְחוּם וּבְמוֹצָק,
אֲנִי בְּצַבֵּעַ כְּפוֹר וּבְרֵהִיטִי נוֹצָה קָלִים מְרוּחַ.

בית 2 אָבִי נָשָׁם עִם אֱלֹהִיו,
אֲנִי עִם עֵיט.
אָבִי צָמַח מִרְחוּבֵי
אֲנִי אָפְלוּ לֹא מִבֵּית.

בית 3 אָבִי שָׁתַק. לִבּוֹ הָלַם.
אֲנִי הוֹלָם. לִבִּי שׁוֹתֵק.

בית 4 אָבִי כָּבַר מֵת. מִקֶּדֶשׁ מֵעַט לוֹ: אֶבֶן.
אֲנִי עוֹד חַי וּמִקֶּדֶשׁ בְּרוּחַ.
מָה יִשְׁרָד עַתָּה אֶסְעֵר כֶּתֶבּוֹ?
בְּנִי אֶת שְׁמִי לֹא יַחְקֵק עַל לוּחַ.

א. פרש את שם השיר, והסבר את הקשר בין שם השיר ובין השיר כולו. (10 נקודות)

ב. בחר באמצעי אומנותי משיר נוסף שלמדת בנושא "במשפחה", והסבר את התרומה של אמצעי זה לעיצוב היחסים

במשפחה המוצגת בשיר זה. (5 נקודות)

בהצלחה!